

Susanna Junnola/Sitra

▲ Komission varapuheenjohtaja Jyrki Katainen uskoo Suomen hyötävän kiertotaloudesta: ”Suomessa on paljon yrityksiä, jotka pystyvät tallentamaan vesistä tai jätteistä arvoinen. Suomen elinkeinoelämän kannalta on tärkeää myös luoda selkeät säännöt jätteen päättymisen kriteereistä ja sivutuotteista.”

Uusioraaka-aineille luotava eurooppalaiset sisämarkkinat

Euroopan komission varapuheenjohtaja Jyrki Katainen toivoo, että uusi kiertotalouspaketti synnyttää uusioraaka-aineille toimivat sisämarkkinat EU:ssa.

■ ELINA SAARINEN

Ei mennyt kahta päivää siitä, kun EU julkisti kiertotalouspaketin 2.12.2015, ennen kuin Sitra järjesti jo ensimmäisen kansainvälisen tason keskustelutilaisuuden paketin käytännön merkityksistä ja mahdollisuuksista. Yli neljäsataa kutsuvierasta kokoontui 4. joulukuuta Finlandia-taloon pohtimaan kiertotaloutta EU:ssa.

Vieraiden joukossa olivat Euroopan komission varapuheenjohtaja **Jyrki Katainen**, europarlamentaarikko **Heidi Hautala**, maatalous- ja ympäristöministeri **Kimmo Tiilikainen** sekä Rooman klubin varapresidentti **Anders Wijkman**.

Katainen uskoo Suomen olevan yksi maista, jotka tulevat eniten hyötymään kiertotalouden malleista. Hän avasi tilaisuuden kertomalla kiertotalouspaketin perusfilosofiasta:

”Meille kiertotalous ei ole fundamentalistinen ekstremistien tai

hipstereiden harrastus, vaan malli, jolla markkinatalous toimii tehokkaammin kuin nyt. Linearisessa mallissa ollaan tilanteessa, jossa raaka-aineita lojuu käyttämättömänä kaatopaikalla.”

Katainen korostaa, ettei kiertotalous toteudu, ellei markkinatalous ole siinä mukana. Komissio on etsinyt pragmaattisia keinoja luoda tasainen pelikenttä bisnesmallien muuttamiseen ja kuluttajien ostovoimaan.

Komission esityksessä on kaksi osa-aluetta: lainsäädäntöesitys jätteen kierrättämisestä ja kaatopaikkasijoittamisen vähentämisestä, sekä toimintasuunnitelma, jossa kuvaillaan seuraavia askeleita.

”Sen sijaan, että katsoisimme pelkkää jätettä, haluamme katsoa koko kiertoa. Mikäli lainsäädäntö on oikeanlaista, sekundäärimateriaalit kulkevat rajojen yli ja niille on toimivat sisämarkkinat. Tuotantovaiheeseen tulemme laajentamaan ecodesign-direktiivin

käyttöalaa. Kannustamme suunnittelemaan tuotteita, jotka ovat resurssitehokkaita. Ennen aikojaan vanhenemaan suunniteltujen tuotteiden vastaiseen taisteluun luodaan erityissääntöjä. Tuotetukseen tulee laajennuksia. Tulemme tarjoamaan kuluttajille valinnan mahdollisuuksia. Tuottajavastuun järjestelmiin tulee harmonisoituja minimivaatimuksia”, Katainen listaa.

Katainen mainitsee erikseen, että EU aikoo luoda ensimmäiseksi Euroopan laajuiset muovin uusiotuotemarkkinat. Tätä varten komissio laatii uusiomuoveille kysyntään pohjautuvat laatukriteerit.

Komissio haluaa vahvistaa muidenkin uusioraaka-aineiden sisämarkkinoita, esimerkiksi jäte- ja biopohjaisten lannoitteiden. Hän kiittää esimerkiksi BSAG:n työtä ravinteiden kierrätyksen edistämiseksi.

Rahoituksen puutteesta kiertotalouden toteuttaminen ei Kataisen mukaan jää kiinni. Rakennerahoista voidaan tukea demonstraatiohankkeita ja uutta teknologiaa 5,5 miljardilla eurolla. Horizon2020-rahoituksesta on varattu kiertotalouteen 650 miljoonaa euroa seuraavien kahden vuoden aikana. Lisäksi on uusi Euroopan investointipankin EFSI-rahasto, joka tukee yksityisiä sekä julkisen ja yksityisen tahon kumppanuuksia (PPP, public-private-partnership-hankkeita).

”Haluan silti korostaa sääntelyn merkitystä. Jos regulaatio on oikeanlainen, rahasta ei tule olemaan pulaa. Silloin firmat hoitavat homman, koska niiden kannattaa se tehdä.”

Kataisen mukaan kiertotalouspaketti tulee avaamaan Suomelle uusia mahdollisuuksia, koska teknologiainnovaatiivetoisuus on kiertotalouden ydintä.

Katainen jatkaa kiertotalousohjelman koordinoitua Euroopan komissiossa.

”On merkitystä, että meillä on suomalainen poliitikko vetämässä koordinoitua”, toteaa Sitran asiantuntijaksi siirtynyt **Timo Mäkelä**.

Europarlamentaarikko Heidi Hautala löytää paketista jotain parannettavaakin. Hän kaippaa pakettiin sitovia tavoitteita sekä materiaali-tehokkuuteen että jätteen synnyn ehkäisyyn. Ruokahävikin vähentämiseen ja merten jäteongelman ratkaisuun tarvittaisiin tavoitteita.

”Euroopan parlamentti tulee varmasti kiinnittämään huomiota siihen, ettei voida edetä ilman kunnianhimoisia tavoitteita, indikaattoreita ja keinoja niiden saavuttamiseen. Parlamentti on hyvin valmis tarttumaan näihin haasteisiin”, Hautala näkee.

Hän kiittää ecodesign-direktiivin laajentamisen suunnitelmaa, mutta muistuttaa, että sitä on myös vahvasti vastustettu.

”Vetoan yrityksiin, että on myös kuluttajien etu saada kestävämpiä, paremmin valmistettuja ja vähemmän jätettä tuottavia tuotteita.”

Kiertotalous avuksi ilmastotyössä

Rooman klubin varapresidentti Anders Wijkman korostaa julkisten hankintojen asemaa kiertotalousratkaisujen edistämässä.

”Yleensä julkiset tahot eivät etsi innovaatioita vaan halvinta ratkaisua. Ne voisivat pyytää tarjouksia ratkaisusta, ei tuotteista”, hän esittää.

Samaan aikaan kiertotalouspaketin julkistamisen kanssa Pariisissa mietittiin ilmasto-ongelmien ratkaisua. Ilmastokokous pääsi yhteiseen sopimukseen ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja asetti kunnianhimoiseksi tavoitteeksi, ettei ilmasto saisi lämmetä yli 1,5 astetta.

”Toivon, että materiaalitehokkuudesta tulee pilari ilmastostrategioiden toteuttamisessa”, Wijkman sanoo. ■

Susa Junnola/ Sitra

▲ Europarlamentaarikko Heidi Hautala pitää hankaluutena sitä, että EU-tasolla on äärettömän vaikea ottaa käyttöön kaikkein tehokkaimpia taloudellisia keinoja, verotusta. ”Odotan mielenkiinnolla, miten komissio edistää taloudellisia ohjauskeinoja kiertotalouteen”, Hautala totesi Sitran seminaarissa.